

SEVEROČESKÝ LETECKÝ ARCHIV TEPLICE, zapsaný spolek

První aktivity k připomenutí válečných osudů amerických letců bombardovacího letectva USAAF nad Krušnými horami, Mostem a Teplicemi se datuje do roku 1991. V tomto roce skupina nadšenců pro vojenskou leteckou historii z období 2.světové války začala pátrat v historických materiálech, v dobových novinách, knihách, archivech, v rozhovorech s pamětníky té doby.

SEVEROČESKÝ LETECKÝ ARCHIV se utvořil jako občanské sdružení kladoucí si za cíl získávat a schraňovat poznatky o vojenské letecké historii z období 2. světové války v podkrušnohorském regionu. Sdružení bylo založeno v prosinci 1991 členy z Mostu, Chomutova a Teplic jako skupina badatelů o vojenskou leteckou historii na větší části Severočeského kraje.

Teplická skupina se osamostatnila v roce 1994 a založila občanské sdružení pod názvem SEVEROČESKÝ LETECKÝ ARCHIV Teplice, jehož zakládajícími členy byli Josef HIRSCHKORN, Jindřich ČERNÝ, Petr NOVÁK, Václav VADLEJCH, Miloslav Jaroslav VLACH a Jaroslav ŽAMPACH.

Činnost SLA Teplice se v období let 1995 až 2014 zaměřovala na badatelskou činnost o vojenské letecké historii a také na vybudování jednotlivých pietní a vzpomínkových míst, které připomínají sestřelení a úmrtí amerických letců z období 2. světové války v teplickém regionu. K těmto místům patří pomník v Mukově u Hrobčic, pomník na Písečném vrchu v Teplicích, pomník přemístěný z dolu Alexander v Duchcově, pomník na Cínovci.

V letech 2014 až 2016 byl přepracován status SLA Teplice na zapsaný spolek a rozšířil svou aktivitu o modelářskou činnost. SEVEROČESKÝ LETECKÝ ARCHIV TEPLICE zapsaný spolek se stal spolkovým sdružením. Zaměřuje své aktivity na badatelskou a prezentační činnost o vojenské letecké historii v sekci badatelské a na modelářskou činnost v celé šíři modelářských forem zahrnující modely z vojenské i civilní historie.

Na den 22.července 1995 se datuje vybudování pomníku 14-ti americkým letcům, kteří zahynuli na Teplicku v období 2.světové války. Na vybudování pomníku se podíleli nejen členové SLA Teplice, ale také návrhem akademický sochař Pavel Jarkovský a profesor Bronislav Malý z UJEP Ústí nad Labem, z Institutu výtvarné kultury. Výrobou Ing. Josef Makalouš, Jan Douša a František Janda s kolektivem z Keramických závodů Teplice a.s. /Ideal Standard/. Umístění a stavební práce zajišťovali Ing. Pavel Strnad, Pavel Seibt a Jan Desl z Krušnohorských strojíren a.s. Teplice, Antonín Vrážel ze Silničních staveb a.s. Teplice. Nemalý podíl na vybudování pomníku USAAF patří Jiřímu Matrasovi, Zdeňku Hodkovi, Františku Bezděkovi a Františku Šandovi.

V lednu 1943 v Casablance proběhlo jednání prezidenta USA Franklina D. Roosevelta a předsedy vlády Velké Británie Winstona S. Churchilla o strategickém plánu dalších spojeneckých vojenských akcí ve druhé světové válce. Závěrem bylo přijato rozhodnutí o kombinované letecké ofenzivě proti nacistické Třetí říši. Strategická operace zahrnovala zahájení nočního bombardování „Bomber Command RAF“ a denního bombardování „8. letecké armády USAAF“ z Anglie. Hlavním cílem letectva bylo zničit nacistický vojenský průmysl, dopravu a komunikace. Po osvobození jihu Itálie se do leteckých operací zapojila na podzim roku 1943 „9. a 15. letecká armáda USAAF“ pod velením Lt.Gen. Jamese H. Doolittela. V roce 1944 převzal velení leteckých operací Maj.Gen. Nathan F. Twining.

Den amerických letců

Mukov – Hrobčice

Teplice - Písečná vrch

21. 7. 1944 – 19. 7. 2025

V pátek 21. července 1944 začínal pro letce 15. letecké armády nový válečný den. V ranních hodinách vzlétlo ze Stornary a dalších jihoitalských vojenských základen USAAF 362 bombardérů. Jejich úkolem bylo poprvé bombardovat vybrané oblasti západní a střední Evropy. Hlavním cílem bylo území Říšské župy Sudety a chemického komplexu vyrábějícího syntetický benzin Sudetenländische Treibstoffwerke /STW/ v Záluží u Mostu v době mezi 11:00 až 12:54 hodin. Podle doložených historických pramenů byla obětí střelby protiletadlového dělostřelectva nad územím Teplic a Mostu 4 bombardovací letadla. V dalším období roku 1944-1945 došlo k sestřelení či haváriím dalších 8 letadel 9. a 15. letecké armády USAAF. Celkem nad územím Teplicka zahynulo 28 amerických letců.

ústecký kraj

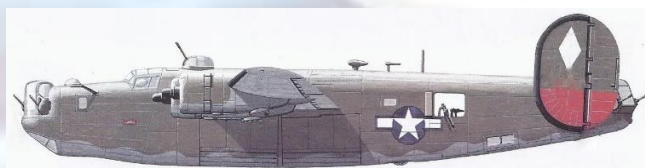
Bombardovací letoun LIBERATOR B-24G 42-78432 „FINAL APPROACH“ 736. BSq, 454th BG havaroval po zásahu protiletadlovým dělostřelectvem u Radovesic nedaleko Mukova a Hrobčic. Velitel posádky 2/Lt Leon H. POLINSKI, radista T/Sgt Robert O. FINLEY a palubní inženýr T/Sgt Tunis GAALSWYK zahynuli v troskách při nárazu bombardovacího letounu na zem.

B-24 G „FINAL APPROACH“

<i>2/Lt Leon H. POLINSKI</i>	<i>/zabit/</i>
<i>F/O Eben H. TILMAN</i>	<i>/zajat/</i>
<i>2/Lt Charles DEMBO</i>	<i>/zajat/</i>
<i>T/Sgt Tunis GAALSWYK</i>	<i>/zabit/</i>
<i>T/Sgt Robert O. FINLEY</i>	<i>/zabit/</i>
<i>T/Sgt Lee R. MULDING</i>	<i>/zajat/</i>
<i>T/Sgt Marlin S. KERBY</i>	<i>/zajat/</i>
<i>S/Sgt Richard W. LONG</i>	<i>/zajat/</i>
<i>S/Sgt Colby A. DAVIS</i>	<i>/zajat/</i>
<i>S/Sgt Alton L. MIDDLETON</i>	<i>/zajat/</i>

Sedm členů posádky se zachránilo na padácích. Všech sedm letců bylo zajato a umístěno v různých zajateckých táborech /STALAG LUFT/ v Evropě.

Bombardovací letoun LIBERATOR B-24 G 42-78306, „PORKY“ od 746. BSq. 456th BG, se po bombardování hlavního cíle dostal do palby protiletadlového dělostřelectva „flaků“ chránících prostor chemického závodu a území Mostu. Po několika zásazích se srazil s dalším přilétajícím letounem. Jeden letoun havaroval u továrny Zeis-Werke (Somet), druhý poblíž Písečného vrchu v Teplicích.

B-24 G „PORKY“

<i>1/Lt Sidney H. BROOKS</i>	<i>/zajat/</i>
<i>2/Lt Roy S. DUBS, Jr.</i>	<i>/zabit/</i>
<i>2/Lt James J. DUSTON</i>	<i>/zajat/</i>
<i>S/Sgt Robert M. GAFNER</i>	<i>/zabit/</i>
<i>T/Sgt Edward W. BROOM</i>	<i>/zabit/</i>
<i>S/Sgt Andrew R. SMYTH, Jr.</i>	<i>/zabit/</i>
<i>S/Sgt Arthur P. ARSENEAUX Jr.</i>	<i>/zabit/</i>
<i>S/Sgt Carl EZUCK</i>	<i>/zabit/</i>
<i>S/Sgt George B. YOUNGQUIST</i>	<i>/zabit/</i>

